

Vedlegg 2: Vurdering av prosess i kommunene

Det er Fylkesmannens vurdering at kommunene i Oppland har tatt utredningsansvaret på alvor og gjort utredninger og fattet vedtak i tråd med Stortingets forventninger.

Fylkesmannen mener det i all hovedsak er gjennomført gode og grundige prosesser, selv om enkelte kommuner med fordel kunne brukt mer tid på innbyggerinvolvering innen endelig vedtak ble fattet.

Vi vil her gi en kort beskrivelse av de ulike prosessene slik de er gjennomført.

Hadeland

Gran og Lunner

Kommunestyrene i Gran og Lunner fattet i juni 2014 likelydende vedtak om å igangsette utredning med sikte på å avklare om kommunene sammen skulle etablere en ny kommune på Hadeland. Både Jevnaker og Nittedal (Akershus) ble på ulike tidspunkt invitert inn i prosessen, men valgte andre utredningsalternativer. Gran og Lunner takket nei til å delta i en felles utredning med kommunene på Ringerike. I februar 2016 avviste Gran kommune en invitasjon fra Hurdal om å gå inn i forhandlinger om en intensjonsavtale.

Fylkesmannen mener at det er gjennomført en god prosess i Lunner og Gran, i tråd med føringene i kommuneproposisjonen. Prosessen var bredt politisk forankret organisert med en styringsgruppe, der samtlige gruppeledere i de to kommunestyrene deltok, og en prosjektgruppe med både politisk og administrativ representasjon. I prosjektgruppa var også Fylkesmannen representert. Hovedtillitsvalgte var representert i begge grupper. Utredningsrapporter knyttet til de overordnede målene for kommunereformen ble utarbeidet av fire ulike arbeidsgrupper, i hovedsak sammensatt av kommunenes egne fagpersoner.

Kommunene satte i verk flere kreative tiltak for å sikre god innbyggerinvolvering, og det ble avholdt flere folkemøter og åpne møter. Kommunene hadde en god og informativ hjemmeside og Facebook-side knyttet til reformarbeidet. To innbyggerundersøkelser ble gjennomført i løpet av prosessen, som begge viste et knapt flertall for en sammenslåing.

Med utgangspunkt i framforhandlet intensjonsavtale vedtok begge kommunestyrene 18. juni å anbefale at Gran og Lunner sammen etablerer en ny kommune på Hadeland. Folkeavstemmingen 14. september ga knapt nei-flertall mot sammenslåing i begge kommunene.

5. november 2015 fattet kommunestyrene i Gran/Lunner likelydende vedtak:

Med utgangspunkt i arbeidet som er gjennomført for å avklare muligheten for å etablere en ny kommune på Hadeland, vedtar kommunestyret følgende:

1. Gran kommune fortsetter som egen kommune

2. Fylkesmannen underrettes om vedtaket.

3. Utredningsarbeid som er gjennomført skal brukes i framtidig utviklingsarbeid for å møte de utfordringer det gjennom utredningene er pekt på.

Jevnaker, Ringerike og Hole

På Ringerikstinget 24. november 2014 vedtok kommunene Hole, Jevnaker og Ringerike å gå åpent inn i utredningsarbeidet for eventuelt å skape en ny kommune. Hole trakk seg ut av arbeidet mens de utredet en mulig sammenslåing med kommunene sørover, men kom med igjen i arbeidet ved årsskiftet 2015/2016. Jevnaker har parallelt utredet mulighetene for fortsatt å bestå som egen kommune.

Fylkesmannen mener det er gjennomført en god prosess i Jevnaker, i tråd med føringene i kommuneproposisjonen. Prosessen har vært bredt politisk forankret organisert med styringsgruppe, der ordførere og partienes gruppeledere i kommunestyret var med, arbeidsutvalg for styringsgruppa, administrativ prosjektgruppe og fire arbeidsgrupper. Utredningsrapporter knyttet til de overordnede målene for kommunereformen ble utarbeidet av de fire arbeidsgruppene. Etter at Hole igjen ble med i arbeidet, ble gruppene utvidet med representanter fra Hole, og nye delrapporter ble utarbeidet. Kommunene har hatt bistand fra KS-konsulent i arbeidet. Intensjonsplanen ble utarbeidet av et arbeidsutvalg med tre folkevalgte fra hver kommune, ordfører, varaordfører og opposisjonsleder.

I et brev til KMD datert 4. mars 2016 ba ordførerne i de tre kommunene om utsatt frist for å fatte endelig vedtak i kommunereformen. Begrunnelsen var at tidsskjemaet var for stramt til å sikre en god prosess. Statsråden skriver i sitt svar datert 22. mars: «For at departementet skal kunne legge til rette for god saksbehandling der alle relevante aktører blir involvert, kan ikke fristene skyves på».

Kommunene gjennomførte en rekke tiltak, spesielt i innspurten mot folkeavstemningen for å sikre god innbyggerinvolvering. Kommunene hadde en god og informativ hjemmeside og Facebook-side knyttet til reformarbeidet.

Folkeavstemningen 30. mai 2016 ga et klart flertall for at Jevnaker skulle bestå som egen kommune. Det ble gjennomført en innbyggerundersøkelse i forkant av folkeavstemningen. Mens 64 prosent av de spurte i innbyggerundersøkelsen svarte at de ville stemme nei til sammenslåing, var det nesten 85 prosent av de som møtte fram som avga nei-stemme.

21. juni 2016 fattet kommunestyret i Jevnaker følgende vedtak:

Jevnaker kommune fortsetter som egen kommune.

Fylkesmannen underrettes om vedtaket.

Utredningsarbeid som er gjennomført skal brukes positivt i framtidig utviklingsarbeid for å styrke Jevnaker som egen kommune.

Jevnaker kommune stiller seg positiv til å videreutvikle et interkommunalt samarbeid med kommunene Gran, Hole, Lunner og Ringerike.

Kommunestyret i Hole fattet følgende vedtak 20. juni 2016:

Hole fortsetter som egen kommune.

Kommunestyret i Ringerike fattet følgende vedtak 30. juni 2016:

- 1. Innbyggerundersøkelse og folkeavstemning viser at Ringerike kommunes befolkning er positive til en ny kommune. På bakgrunn av dette er kommunestyret positive til etablering av en ny kommune bestående av Ringerike, Hole og Jevnaker.*
- 2. Ringerike kommune vil bygge videre på de utredninger som er gjort i prosessen om kommunereformen og utvikle det regionale samarbeidet der dette er hensiktsmessig.*

Gjøvik-regionen

Gjøvik, Vestre Toten, Østre Toten og Søndre Land

Kommunestyrene i Søndre Land, Østre Toten, Vestre Toten og Gjøvik vedtok på møter i juni 2015 å utrede en mulig sammenslåing av kommunene. De nyvalgte kommunestyrene bekreftet på møter i oktober/november 2015 at prosessen skulle fortsette.

Fylkesmannen mener at det er gjennomført en god prosess i de fire kommunene, i tråd med føringene i kommuneproposisjonen. Prosessen har vært bredt politisk forankret, gjennom en styringsgruppe oppnevnt av kommunestyret som prosjekteier. I arbeidet med intensjonsavtalen ble det i tillegg opprettet ni ulike arbeidsgrupper. Forslag til intensjonsavtale ble lagt fram for kommunestyrene i februar.

Mens kommunestyrene i Gjøvik, Østre Toten og Vestre Toten godkjente intensjonsavtalen, valgte kommunestyret i Søndre Land å gå for intensjonsavtalen med Nordre Land, som ble framforhandlet parallelt. Det ble foretatt nødvendige justeringer av intensjonsavtalen slik at Søndre Land ikke lenger var en del av avtalen med Gjøvik og Toten-kommunene.

I samme kommunestyremøte avviste Østre Toten en invitasjon fra Hurdal kommune i Akershus om å gå inn i forhandlinger om en intensjonsavtale.

I alle fire kommuner ble det gjennomført flere tiltak for å sikre innbyggerdialog, blant annet flere folkemøter.

I folkeavstemningen 30. mai sa et flertall i alle tre kommuner nei til etablering av en ny kommune. Frammøteprosenten var lav, sammenliknet med andre kommuner i Oppland. I Gjøvik var den på 25,6 prosent. I Gjøvik ble det, like i forkant av folkeavstemningen, gjennomført en innbyggerundersøkelse som viste at 47 prosent av de spurte var for en sammenslåing.

Kommunestyret i Vestre Toten fattet følgende vedtak 16. juni 2016:

- 1. Kommunestyret godkjenner valgprotokoll fra rådgivende folkeavstemning av 30. mai 2016.*
- 2. Kommunestyret tar resultatet av den rådgivende folkeavstemninga til etterretning.*

3. Med bakgrunn i administrative- og politiske utredninger, politiske prosesser og rådgivende folkeavstemning, konkluderer kommunestyret med at Vestre Toten kommune er robust nok til å ivareta sitt samfunnsoppdrag for framtida. Det er derfor ikke aktuelt å gå videre i prosessen med en sammenslutning med nabokommunene Østre Toten kommune og Gjøvik kommune.

4. Kommunestyret ber rådmannen oversende til Fylkesmannen i Oppland kommunestyrets konklusjon / vedtak sammen med utarbeidet dokumentasjon, beskrivelse av prosesser, innbyggerinvolvering mv slik at dette samlet dokumenterer kommunens omfattende og solide behandling av kommunereformsaken.

Kommunestyret i Østre Toten fattet følgende vedtak 15. juni 2016:

1. Valg «Rådgivende folkeavstemning om kommunereformen» erklæres gyldig.
2. Østre Toten kommune fortsetter som egen kommune
3. Fylkesmannen underrettes om vedtaket
4. Rådmannen gis myndighet til å gjennomføre en evaluering av de ulike samarbeidsformene vi har i regionen vår i dag.
 - Lage en oversikt over de lovpålagte tjenestene som vi samarbeider om i dag og som kommunen er pliktig til å yte.
 - Hva slags type samarbeid er mest lønnsomt og hva vil sikre oss best mulig politisk styring på tjenestene som er under planlegging og de som kommunen allerede yter i dag.
5. Det berammes ett ekstraordinært formannskapsmøte i neste uke utvidet med gruppeledere fra alle partier for å gi tilsvar til fylkesmannen i forbindelse med spørsmålene som må besvares.

Kommunestyret i Gjøvik fattet følgende vedtak 16. juni 2016:

1. Valg «Rådgivende folkeavstemning om kommunereformen» erklæres gyldig.
 2. Gjøvik kommune fortsetter som egen kommune
 3. Fylkesmannen underrettes om vedtaket.
- Kommunestyret forventer at den politiske og administrative ledelsen i Gjøvikregionen tar tak i de samordningsgevinster som kommunenes utredningsarbeid har vist, og følger opp dette.

Nordre Land og Søndre Land

Kommunestyrene i Nordre og Søndre Land vedtok i møte 15. juni 2015 å utrede en sammenslåing av de to kommunene. De nyvalgte kommunestyrene bekreftet på møter i november 2015 at prosessen skulle fortsette.

Fylkesmannen mener at det er gjennomført en god prosess i de to kommunene, i tråd med føringene i kommuneproposisjonen. Nordre Land har hatt et eget kommunestyreoppnevnt, bredt politisk sammensatt kommunereformutvalg bestående av sju folkevalgte. Deler av utvalget utgjorde forhandlingsutvalg, som forhandlet om en intensjonsavtale mellom de to kommunene. I både Søndre Land og Nordre Land besto forhandlingsutvalgene av politikere fra posisjon og opposisjon.

Hovedtillitsvalgt fra begge kommuner ble invitert til forhandlingsmøtene. Reformen var også tema i samarbeidsmøtene med tillitsvalgte gjennom hele prosessen.

Søndre Land deltok også i kommunereformutredning med Gjøvik og Toten-kommunene, men i valget mellom to intensjonsavtaler valgte flertallet i kommunestyret å gå mot Nordre Land. Kun dette alternativet ble lagt fram for innbyggerhøring. I juni 2015 inviterte Nordre Land Etnedal til å utrede en eventuell sammenslåing, men et samlet kommunestyre i Etnedal takket nei, blant annet med bakgrunn i at en spørreundersøkelse gjennomført blant innbyggerne i kommunen viste at bare en av tre ønsket en slik sammenslåing.

I både Nordre Land og Søndre Land ble det gjennomført flere tiltak for å sikre innbyggerdialog, blant annet folkemøter og egne møter med ulike råd og utvalg.

Folkeavstemningen 30. mai ga nei-flertall i begge kommuner. Størst var motstanden i Søndre Land.

Kommunestyret i Søndre Land fattet følgende vedtak 20. juni 2016:

- 1. Kommunestyret tar rådmannens redegjørelse om kommunereformen til orientering.*
- 2. Kommunestyret viser til vedlagte protokoll og godkjenner gjennomføringen og resultatet av den rådgivende folkeavstemningen.*
- 3. Kommunestyret vedtar å sende saksutredningen med vedlegg som tilbakemelding til Fylkesmannen som svar på hvorvidt Søndre Land ønsker å endre kommunestrukturen eller beholde nåværende inndeling.*
- 4. Kommunestyret vedtar at Søndre Land består som egen kommune.*

21. juni 2016 fattet kommunestyret i Nordre Land følgende vedtak:

- 1. Kommunestyret tar rådmannens redegjørelse om kommunereformen til orientering.*
- 2. Kommunestyret vedtar å sende saksutredningen med vedlegg som tilbakemelding til Fylkesmannen som svar på hvorvidt Nordre Land ønsker å endre kommunestrukturen eller beholde nåværende inndeling.*
- 3. Med bakgrunn i resultatene fra innbyggerundersøkelsen og folkeavstemningen vedtar kommunestyret at Nordre Land består som egen kommune.*

Valdres

Nord-Aurdal, Sør-Aurdal, Vestre Slidre, Øystre Slidre, Etnedal

Våren 2014 gjorde alle seks kommunene i Valdres, inkludert Vang, vedtak om å utrede én Valdreskommune.

Prosjektet var organisert med felles formannskapsmøte for Valdreskommunene som prosjekteier, ordførerforum som politisk styringsgruppe og rådmannsutvalget som administrativ styringsgruppe.

Det ble utarbeidet flere felles utredningsrapporter. Kommunene har i ulik grad utredet konsekvensene ved å bestå som egen kommune også framover.

3. desember 2015 ble det gjennom en pressemelding gjort kjent at Vestre Slidre, Øystre Slidre og Etnedal hadde framforhandlet en fordelingsavtale som et forhandlingsgrunnlag for å inngå en bindende intensjonsavtale med regionsenterkommunen Nord-Aurdal. Forhandlingene fikk kritikk både internt i de tre kommunene og i de andre Valdres-kommunene, og prosessen videre ble krevende. Alle fem kommuner forhandlet videre om en intensjonsavtale, som ble lagt fram for de respektive kommunestyrene 17. mars 2016. Vedtakene som ble gjort viser at kommunestyrene i ulike grad vurderte intensjonsavtalen som et godt nok grunnlag for etableringen av en ny kommune. Det er et utfordrende utgangspunkt for en høring av innbyggerne.

Fram til 1. oktober 2015 hadde Valdreskommunene en felles hjemmeside der all informasjon vedrørende kommunereformprosessen ble samlet. Det er Fylkesmannens inntrykk at informasjonen ut til innbyggerne etter den tid har vært noe fragmentert. Det ble imidlertid gjennomført flere andre tiltak for å sikre god innbyggerinvolvering, blant annet flere folkemøter.

30. mai ble det gjennomført rådgivendefolkeavstemninger i fire av de fem Valdres-kommunene. I alle fem mente et klart flertall at kommunegrensene burde være som i dag.

Kommunestrukturspørsmålet var oppe til endelig behandling i kommunestyrene i de fem kommunene 21. juni 2016.

I Sør-Aurdal ble det fattet følgende vedtak av kommunestyret:

- 1. Sør-Aurdal kommune velger å fortsette som egen kommune, og søker ikke sammenslåing med andre kommuner.*
- 2. Det er i saksframstillingen redegjort for de spørsmål Fylkesmannen har bedt om tilbakemelding på.*
- 3. Dersom to eller flere av de øvrige kommunene i regionen søker sammenslåing, vil kommunestyret vurdere Sør-Aurdal sin status på nytt.*
- 4. Sør- Aurdal kommune vil fremdeles ta aktivt del i utviklingen av Valdres som region og bidra til gode løsninger basert på godt kunnskapsgrunnlag og gjensidig respekt*
- 5. Sør-Aurdal kommune ønsker å utrede organiseringen av våre felles tjenester, interkommunale selskap og VNK for å få en rasjonell og oversiktlig politisk styring. Vi ser det som en fordel om dette kan utredes felles for Valdres. Sør-Aurdal kommune vil delta aktivt i dette arbeidet og ber ordfører ta felles initiativ for å sette ned et tverrpolitisk Ad hoc- utvalg. Utvalget bør bestå av 3 politiske representanter fra hver av Valdreskommunene, med målsetting om å legge frem sak for kommunestyrene senest februar 2017. Ad hoc-utvalget konstituerer seg selv på første møte, og velger hensiktsmessig arbeidsform.»*

Merknad: Sør Aurdal kommune ønsker samarbeid med Ringerike kommune der det er naturlig for begge parter.

Kommunestyret i Øystre Slidre fattet vedtak som følger:

Øystre Slidre kommune vel å lytte til resultatet av folkerøystinga og vil ikkje gå inn for ei samanslåing mellom kommunar i Valdres.

Med bakgrunn utgreiingane knytt til kommunereforma, samt felles oppfatning av framtidens utfordringar må vi utvikle oss vidare, forenkle det interkommunale samarbeidet og rette oss etter dei krav som til ein kvar tid vert fastsett av Stortinget.

Som svar på spørsmåla frå Fylkesmannen viser vi til saksutgreiinga frå rådmannen og rapporten frå kommunens eige Ad-hoc utval.

Det ble fattet slikt vedtak av kommunestyret i Vestre Slidre:

- 1. Med bakgrunn i folkeavstemmingen og innbyggernes klare råd vedtar Vestre Slidre kommune å fortsette som egen kommune.*
- 2. Vestre Slidre kommune ønsker å utrede organiseringen av våre felles tjenester, interkommunale selskap og VNK for å få en rasjonell og oversiktlig politisk styring. Vestre Slidre kommune ser det som en fordel om dette kan utredes felles for Valdres. Vestre Slidre kommune vil delta aktivt i dette arbeidet og ber ordfører ta felles initiativ for å sette ned et tverrpolitisk AD hoc utvalg. Utvalget bør bestå av 3 politiske representanter fra hver av Valdreskommunene, med målsetting om å legge frem sak for kommunestyrene senest februar 2017. Utvalget konstituerer seg og bestemmer arbeidsform i første møte.*
- 3. God kommunikasjon med kommunestyret i prosessen er viktig. En må først samle info om løsninger og lage flere løsningsforslag, slik at saken ikke låses for tidlig.*

Vedtaket fattet av kommunestyret i Etnedal ble som følger:

Etnedal kommunestyre sender ordførerens fremlegg med nevnte vedlegg som svar på fylkesmannens brev av 27.11.2015.

- 1. Etnedal kommune velger å fortsette som egen kommune, og søker ikke sammenslåing med andre kommuner.*
- 2. Etnedal kommune vil fremdeles ta aktivt del i utviklingen av Valdres som region og bidra til gode løsninger basert på godt kunnskapsgrunnlag og gjensidig respekt.*
- 3. Etnedal kommune ønsker å videreutvikle det interkommunale samarbeidet.*

Nord-Aurdal var den eneste av de fem kommunene som valgte ikke å avholde folkeavstemning om kommereforms spørsmålet.

Kommunestyret i Nord-Aurdal fattet følgende vedtak:

- 1. Nord-Aurdal kommune ynskjer å slå seg saman med Vestre Slidre kommune, Etnedal kommune, Sør-Aurdal kommune og Øystre Slidre kommune, jf. inndelingslova § 25.*
- 2. Hovudprinsippa i intensjonsavtale mellom dei fem kommunane vert lagt til grunn ved etablering av ein ny kommune; desentralisering det ein kan av tenestetilbodet og sentralisere det ein må, samt vedtaka fordeling dei første 10 åra av inntekter frå eigedomsskatt og kraftutbytte*
- 3. Nord-Aurdal kommunestyre vil se det som positivt, og ønsker Vang kommune med i den videre*

prosessen.

4. Punkt 6.2 i Intensjonsavtalen må vurderes på nytt ved en sammenslåing av 2 eller flere kommuner.

Vang

I Vang ble det gjennomført en rådgivende folkeavstemning i forbindelse med kommunevalget 14. september 2015 knyttet til kommunestrukturspørsmålet. Spørsmålet som ble stilt i folkeavstemningen var: «Skal Vang slå seg saman med andre kommunar». 91 prosent av de frammøtte stemte mot. Fylkesmannens vurdering er at innbyggerne i Vang hadde et mangelfullt grunnlag å gå til folkeavstemning på. Utredningsrapportene fra reformprosessen i Valdres var nylig lagt fram og ulike utfordringer og alternativer for Vang ble i liten grad diskutert, noe også spørsmålsstillingen i folkeavstemningen viser. Gitt fristen for å fatte endelig vedtak i kommunereformprosessen var det stort rom for videre diskusjon og innbyggerinvolvering. Forhandlingene om en intensjonsavtale i Valdres var heller ikke i gang da vedtaket ble fattet.

Vang var formelt en del av den felles kommunereformutredningen i Valdres fram til desember 2015.

17. desember 2015 gjorde kommunestyret i Vang følgende vedtak:

Kommunestyret viser til saksframstillinga og vedtek at Vang kommune skal halde fram som eigen kommune i tråd med kommunen sitt samla planverk.

Vang kommune vil ikkje ta del i vidare prosess i Valdres knytt til kommunereforma.

Vang kommune vil framleis ta aktivt del i utvikling av Valdres som region og bidra til gode løysingar basert på godt kunnskapsgrunnlag og gjensidig respekt.

Lillehammer-regionen

Lillehammer, Gausdal, Øyer og Ringebru

Etter flere nabosamtaler høsten 2014, der både Sør-Fron, Nord-Fron, Ringsaker og Gjøvik også var inne i bildet, ble Lillehammer, Gausdal, Øyer og Ringebru enige om å gå sammen i prosess for å se på muligheten for å danne en ny kommune. Det ble fattet likelydende vedtak i de fire kommunestyrene i slutten av mars 2015.

Arbeidet var bredt politisk forankret gjennom kommunestyrene, felles styringsgruppe og felles prosjektgruppe. I styringsgruppe og prosjektgruppe var også hovedtillitsvalgte vært representert. Det ble utarbeidet ikke mindre enn 17 delrapporter, med utgangspunkt i utredningsrapportene fra kommunestrukturutredningene fra 2007, da Lillehammer, Gausdal og Øyer sist så på muligheten for å gå sammen til én kommune. Om lag 100 ansatte i de fire kommunene var involvert i utredningsarbeidet denne gangen.

I september/oktober 2015 ble det gjennomført en innbyggerundersøkelse i de fire kommunene, som viste at motstanden mot en sammenslåing var stor både i Ringebru, Øyer og Gausdal. På bakgrunn av resultatene fra undersøkelsen tok ordførerne til orde for å skrinlegge arbeidet og avlyse den

planlagte folkeavstemningen. **29. oktober 2015 fattet kommunestyrene i de fire kommunene likelydende vedtak:**

- 1. Kommunestyret vedtar å fullføre arbeidet med intensjonsplanen i samsvar med framdriftsplanen, herunder behandling i kommunestyret 26.11.2015.*
- 2. Etter behandling av intensjonsplanen avsluttes kommunereformprosessen i denne omgang.*
- 3. Folkeavstemningen 10.01.2016 avlyses.*
- 4. Sluttrapport for kommunereformprosessen legges fram for kommunestyret.*

Formuleringen «i denne omgang» i punkt 2 er ikke en del av Ringebus vedtak.

Fylkesmannens vurdering er at kommunereformprosessen i Lillehammer-regionen ble avsluttet for tidlig. En innbyggerhøring så tidlig i prosessen og trekvart år før den endelige fristen for å fatte vedtak i kommunereformen, gjør at rommet for videre innbyggerinvolvering i stor grad var til stede. På det tidspunktet undersøkelsen ble gjennomført var intensjonsavtalen ikke ferdigforhandlet og ulike alternativer var derfor heller ikke kjent for innbyggerne. At dette skjedde kort tid etter valget, taler også for at prosessen burde gått videre for å sikre tilstrekkelig forankring i de nye kommunestyrene.

Det er gjennomført en evaluering av kommunereformprosessen blant de som var involvert. Evalueringen viser at det er omtrent like mange som mener at innbyggerundersøkelsen var nyttig for kommunereformarbeidet, som de som mener den ikke var nyttig. 60 prosent er enige i at innbyggerundersøkelsen kom på feil tidspunkt, og litt over halvparten svarer at den ikke ga relevant informasjon for beslutningen om å avslutte prosessen.

Midt-Gudbrandsdalen

Nord-Fron, Sør-Fron og Ringebu

Kort tid etter at kommunereformarbeidet i Lillehammer-regionen ble avsluttet, i oktober 2015, fattet kommunestyrene i Midt-Gudbrandsdalen vedtak om å gå sammen i prosess for å se på muligheten for å danne en ny kommune.

Fylkesmannen mener at det er gjennomført en god prosess i de tre kommunene, i tråd med føringene i kommuneproposisjonen. Arbeidet har vært bredt politisk forankret, organisert med en styringsgruppe bestående av formannskapene i de tre kommunene, samt partiledere for partier som ikke er representert i formannskap, rådmennene og en hovedtillitsvalgt fra hver kommune. I tillegg har det vært en prosjektgruppe/forhandlingsutvalg bestående av ordførere, en representant fra opposisjonen i de tre kommunene, rådmenn og en hovedtillitsvalgt fra hver kommune. Prosessen var preget av stor politisk vilje blant ordførerne. Det ble gjennomført flere tiltak for å sikre god informasjon til innbyggerne, blant annet flere folkemøter.

Forslag til intensjonsavtale som grunnlag for rådgivende folkeavstemning ble lagt fram for og godkjent av kommunestyrene 26. april 2016. Folkeavstemningen endte med et stort ja-flertall i Sør-

Fron, og et nei-flertall i Nord-Fron og Ringeby. I en innbyggerundersøkelse gjennomført i februar 2016 var det ja-flertall blant de som hadde bestemt seg også i Nord-Fron.

Kommunestrukturspørsmålet ble endelig behandlet i kommunestyrene i de tre kommunene 14. juni 2016.

I Ringeby fattet kommunestyret følgende vedtak:

- 1. Kommunestyret viser til utredningsarbeid med intensjonsplan, forutgående innbyggerundersøkelse og avholdt folkeavstemning 22. mai vedr sammenslåing av kommunene Nord-Fron, Sør-Fron og Ringeby.*
- 2. Kommunestyret konstaterer at grunnlaget for sammenslåing ikke er til stede, og at prosessen avsluttes. Kommunestyret stemmer nei til sammenslåing.*
- 3. Kommunestyret legger til grunn at de gjennomførte prosessene gir grunnlag for styrka samarbeid framover. I den forbindelse ønsker Ringeby kommune en vurdering av regioninndelingen i forhold til fylkeskommunens partnerskapsavtale, f.eks. sammenslåing av Midt-Gudbrandsdalsregionen og Lillehammerregionen, eller et utvidet samarbeid mellom de to regionene.*
- 4. Kommunestyret godkjenner Ringeby kommunes svar til Fylkesmannen i Oppland vedrørende kommunens utredningsarbeid med kommunereformen.*
- 5. Nytt kap 5 i svarbrevet: Kommunestyrets konklusjon. Her tas vedtaket i kveldens møte, sak 058/16, inn.*

Kommunestyret i Sør-Fron vedtok følgende:

Sør-Fron kommunestyre viser til «Intensjonsplan sammenslutning av kommunene» (Nord-Fron, Sør-Fron og Ringeby kommuner), til arbeidet, utredningene og møtene som er utført/gjennomført, samt til den rådgivende folkeavstemningen 22. mai 2016. I tillegg vises til regjeringens oppdrag til kommunene, de økonomiske garantiene som er gitt i den forbindelse, og til slutt til varslede endringer i inntektssystemet for landets kommuner. Sør-Fron kommune vedtar etter en helhetsvurdering å gå inn for at kommunene Ringeby, Nord-Fron og Sør-Fron slås sammen til Midt-Gudbrandsdal kommune, og at den nye kommunen bør gå inn i en utvidet Lillehammer-region.

Kommunestyret i Nord-Fron fattet slikt vedtak:

Kommunereformen må tilbake til Stortinget

Nord-Fron kommune har lojalt fulgt oppfordringen fra Stortinget og Fylkesmannen om å utrede grunnlaget for en ny kommune i vår region. Et flertall i Nord-Fron kommunestyre mener det ble lagt et godt grunnlag i intensjonsavtalen som er utarbeidet sammen med Sør-Fron og Ringeby. Det ble også gjennomført en god prosess som en del av arbeidet. Etter innbyggerundersøkelser og folkeavstemninger må vi innse at kommunereformen med dagens forutsetninger ikke har den nødvendige oppslutning verken her lokalt eller nasjonalt. Nord-Fron kommune mener derfor at saken må opp til en ny grundig behandling i Stortinget før en kan gå videre i arbeidet. Nord-Fron kommune mener at for å møte framtidige utfordringer og å løse kommunale oppgaver på en bærekraftig måte, er det fortsatt nødvendig med en større og sterkere kommune. For å få dette til, må kommunereformen inn som en del av en helhetlig endring av arbeidsdelingen mellom staten, det

regionale nivå (fylkesmann og fylkeskommune) og kommunene i Norge. En løsning vil også være avhengig av klarhet i hvilke langsiktige rammebetingelser Storting og regjering legger til grunn for kommune Norge. Både når det gjelder framtidig arbeidsdeling mellom forvaltningsnivåene og finansiering av dagens og nye oppgaver, preges Norge av for store uklarheter. Norge kan ikke leve med en kommunestruktur som er blitt personavhengig, tilfeldig og situasjonsbestemt i de ulike deler av landet. På bakgrunn av dette gjør Nord-Fron kommunestyre følgende vedtak:

- 1. Med bakgrunn i en helhetlig vurdering og at innbyggerne er splittet i synet på en kommunesammenslåing, vil Nord-Fron kommune stille arbeidet med en ny kommunestruktur i vår region i bero inntil videre.*
- 2. Stortinget må behandle kommunereformen på nytt som en del av en større forvaltningsreform i Norge. Her må både oppgavefordeling og finansiering tydeliggjøres og forankres på en helt annen måte.*
- 3. Vedtaket i denne saken og intensjonsplanen blir lagt til grunn for å besvare Fylkesmannens brev av 27.11.15, se vedlegg 6. Formannskapet får fullmakt til å godkjenne brevet til Fylkesmannen*

Nord-Gudbrandsdalen

Dovre og Lesja

Dovre og Lesja var tidlig ute med å starte drøftinger om kommunesammenslåing. Dovre kommune takket i juni 2014 ja til invitasjon fra Lesja kommune, om å starte en prosess for å utrede mulighetene for en felles kommune i fremtiden. Lesja ba om en pause i drøftingene etter valget høsten 2015. Det skjedde samtidig med at Lesja kom inn på ROBEK-lista. Arbeidet startet opp igjen med nye formannskap, med felles møte 6. januar 2016.

Fylkesmannen mener at det er gjennomført en god prosess i de to kommunene, i tråd med føringene i kommuneproposisjonen. Arbeidet har vært bredt politisk forankret med felles formannskap som styringsgruppe. Ledergruppene i de to kommunene, understøttet av prosjektkoordinator, har utgjort administrativ utredningsgruppe. Tillitsvalgte har vært faste medlemmer av gruppa. I tillegg har det vært nedsatt administrative arbeidsgrupper, med deltakelse fra tillitsvalgte og brukere.

Den endelige intensjonsavtalen fra forhandlingsutvalget ble ikke drøftet i kommunestyrene, og deler av forhandlingsutvalget valgte også ikke å signere intensjonsavtalen.

Det er gjennomført flere tiltak for å sikre innbyggerdialog, blant annet en rekke temamøter i løpet av vinteren og våren 2016. Intensjonsavtalen ble også sendt ut til alle innbyggere i forkant av folkeavstemningen.

I folkeavstemningen 13. juni 2016 sa et knapt flertall i Dovre ja, og et stort flertall i Lesja nei til sammenslåing av de to kommunene. Det ble også gjennomført to innbyggerundersøkelser i september 2015 og mars/april 2016. I begge undersøkelser var det, blant de som hadde bestemt seg, et ja-flertall i Dovre og et nei-flertall i Lesja.

Dovre kommunestyre fattet slikt vedtak 20. juni:

Kommunestyret vedtar å følge folkeavstemningen og innbyggerundersøkelser i Dovre og vil fortsette arbeidet for en kommunesammenslåing med Lesja. I mellomtiden vil kommunestyret styrke samarbeidet som er skissert i intensjonsavtalen, med særlig vekt på helse, næring og samfunnsutvikling.

Følgende vedtak ble fattet av kommunestyret i Lesja 22. juni:

Lesja kommunestyre vedtar at Lesja kommune ikkje skal slå seg sammen med Dovre kommune. Lesja kommune held fram som sjølvstendig kommune med same kommunegrenser som i dag. Det er ikke grunnlag i Lesja for en sammenslåing med Dovre i dag med bakgrunn i resultat av folkeavstemningen. Dovre kommune har gjort vedtak om å søke sammen med Lesja. Det synes derfor hensiktsmessig å bygge samarbeidskonstellasjoner innenfor sårbare tjenesteområder som helse, omsorg og næringsutvikling. Utredningsarbeidet som er gjennomført er basert på faglige vurderinger og kan brukes i fremtidig utviklingsarbeid for å møte de utfordringene som utredningene har pekt på.

Sel og Vågå

Høsten 2013 tok ordførerne i Vågå og Sel initiativ til å starte arbeidet med å vurdere mulighetene for et tettere samarbeid mellom de to kommunene. Kommunestyrene ga klarsignal til ordførerne om å starte prosessen om å utrede kommunesammenslåing i januar 2014.

Fylkesmannen mener at det er gjennomført en god prosess i de to kommunene, i tråd med føringene i kommuneproposisjonen. Arbeidet har vært bredt politisk forankret, organisert med en styringsgruppe bestående av ordførere, opposisjonsledere, gruppeledere, rådmenn, hovedtillitsvalgte og ungdomsrepresentanter med egen prosjektleder. Ordførere, varaordførere og lederne av opposisjonen har inngått i forhandlingsutvalget.

Forslag til intensjonsavtale ble lagt fram for kommunestyrene i april 2016. Intensjonsavtalen ble godkjent, og det ble vedtatt å legge den ut som grunnlag for folkeavstemning.

Det er gjennomført flere tiltak for å sikre innbyggerdialog, blant annet flere folkemøter.

I folkeavstemningen 22. mai sa et flertall i begge kommuner nei til en sammenslåing mellom Sel og Vågå.

I kommunestyremøtet i Vågå 20. juni 2016 ble det fattet følgende vedtak:

- 1. Vågå kommune fortsett som eiga kommune.*
- 2. Fylkesmannen blir underretta om vedtaket.*
- 3. Vågå kommunestyre forventar at Stortinget vidareførar eit kommunalt inntektssystem som gjev kommunane mest mogleg likeverdige moglegheiter til å levere tenester til innbyggjarane.*
- 4. Utredningsarbeid som er gjennomført kan brukast i framtidig utviklingsarbeid for å møte dei utfordringane det gjennom utredningane er peikt på.*

5. Kommunestyret delegerer til formannskapet å svare på Fylkesmannen sitt brev av 27.11.2015 basert på denne saka og behandlinga i kommunestyret.

Kommunestyret i Sel fattet følgende vedtak samme dag:

1. Sel kommunestyre ser ikke at det på nåværende tidspunkt, med de føringene og rammebetingelsene som er lagt inn i kommunereformen og basert på resultatet i den rådgivende folkeavstemminga, er grunnlag for at Sel kommune danner en ny kommune sammen Vågå kommune, eller en eller flere av de øvrige nabokommunene.
2. Sel kommunestyre forventer at Stortinget viderefører et kommunalt inntektssystem som gir kommunene mest mulig likeverdige muligheter til å levere tjenester til innbyggerne.
3. Det er et omfattende interkommunalt og regionalt samarbeid. Omfanget vil trolig øke. Storting og regjering må i større grad legge denne virkeligheten til grunn.
4. Sel kommune ønsker å påta seg flere oppgaver og få større ansvar, gitt at det følger nødvendige ressurser med oppgavene og ansvaret. I et vertskommunesamarbeid må rammebetingelsene være mer forutsigbare enn i dag.
5. Kommunestyret delegerer til formannskapet å besvare Fylkesmannens brev av 27.11.2015 basert på foreliggende sak og behandlinga i kommunestyret

Lom og Skjåk

Vedtak i kommunestyrene om å utrede sammenslåing ble fattet i november/desember 2014. Lom åpnet i sitt vedtak for å vurdere sammenslåing med andre kommuner dersom partene finner det aktuelt.

Fylkesmannen mener at det er gjennomført en god prosess i de to kommunene, i tråd med føringene i kommuneproposisjonen. Styringsgruppe/forhandlingsutvalg har bestått av formannskapene i Lom og Skjåk, ansattrepresentanter og ungdomsrepresentanter. Kommunestyrene vedtok 2. mai 2016 å legge intensjonsavtalen fram for folkeavstemming.

I begge kommuner ble det gjennomført flere tiltak for å sikre innbyggerdialog, blant annet flere folkemøter. Intensjonsavtalen ble også lagt ut på høring.

I folkeavstemningen 22. mai sa et flertall i begge kommuner nei til en sammenslåing mellom Lom og Skjåk.

Kommunestyret i Lom fattet følgende vedtak 23. juni 2016:

Lom kommune går ikkje inn for samanslåing med Skjåk kommune på nåverande tidspunkt. Lom kommune er positive til nye vurderingar om endring av kommunestruktur. Ny kommunestruktur og nye oppgåver til kommunane må føre til forbetring av tenestetilbod, lokaldemokrati og handlefridom. Det blir forutsett at ramevilkåra for kommunane set kommunane i stand til å i møtekomma hovudmåla som er fastsett av Stortinget:

- Gode og likeverdige tenester til innbyggjarane
- Heilskapleg og samordna samfunnsutvikling
- Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner
- Styrke lokaldemokratiet og gje større kommuner fleire oppgåver

Samme dag ble det fattet følgende vedtak av kommunestyret i Skjåk:

Etter ei samla vurdering vedtek Skjåk kommunestyre at Skjåk kommune ikkje slår seg saman med Lom kommune. Skjåk kommune held fram som sjølvstendig kommune med same kommunegrenser som i dag.